

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. c)
Istorie

Test 14

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I. TÉTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrásokat!

A. „1949. március 2-án a föld birtoklásának jogát teljesen kivették a magánszemélyek kezéből. [...] A földet, az állatállományt és azon földtulajdonosok eszközeit, akik 1945-ös agrártörvény értelmében maximum 50 hektár földtulajdonnal rendelkeztek, kártérítés nélkül államosították. Gyakorlatilag nagyon rövid idő alatt a Milícia tevékenysége következtében 17 000 családot lakoltattak ki házaikból és költöztették át őket áttelepítési zónába. Az eltulajdonított földterületeket [...] összevonták, és vagy állami gazdaságokká, vagy termelőszövetkezetekké alakították át, melyek, elméletileg köztulajdonban voltak, de valójában az állam irányítása alá kerültek. [...] A legtöbb parasztot [...] vagy állami gazdaságokba, vagy termelőszövetkezetekbe szervezték. Ez a folyamat széles körben alkalmazott kényszerítő intézkedésekkel ment végbe. A kollektivizálással szembeni ellenállás eredményeként kb. 80 000 parasztot bebörtönöztek, közülük 30 000-et nyilvánosan ítélték el ellenszegülésért. A kollektivizálás folyamatát 1962-re fejezték be. Ennek eredményeként a 15 000 000 hektár mezőgazdasági összfeldterület 60%-a a termelőszövetkezetek, 30%-a az állami gazdaságok tulajdonába került, míg 9%-a megmaradt magántulajdonban. A magántulajdonban maradt földek hegyes, dombos vidékeken helyezkedtek el, és megközelíthetlenségük következtében nem kerültek köztulajdonba.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

B. „Romániában az 1977-es Zsil-völgyi bányászok sztrájkja volt a legjelentősebb szembeszegülés a kommunista hatalommal, melyet egy munkáscsoport kezdeményezett. [...] A sztrájk szikráját egy 1977 júliusában elfogadott törvény gyújtotta, mely a bányászok számára megszüntette a rokkantsági nyugdíjat, a nyugdíjkorhatárt pedig 50-ről 55 évre emelte. E határozat elleni tiltakozás jeléül a lupényi bányászok úgy döntöttek, hogy sztrájkba lépnek. [...] Kérték a munkaidő 8-ról 6 órára való csökkentését, [...] munkahely biztosítását a bányászok feleségei és lányai számára, egy hozzáértő egészségügyi személyzet felvételét [...], és a sztrájk céljainak objektív bemutatását a tömegtájékoztatási eszközök részéről. [...] Ceaușescu ígéretei ellenére a Zsil-völgyét „zárt területté” nyilvánították [...], a Securitate pedig megkezdte a megtorlásokat. Kivizsgálást indítottak, hogy felfedjék, ki volt a tüntetés szülőatyja, a következő hónapokban pedig pár száz bányászt más bányavidékre helyeztek át, míg másokat [...] lágerekbe, vagy a Duna-Fekete-tenger csatornához küldtek. Az a tény, hogy a román tömegtájékoztatási eszközök nem számolt be a Zsil-völgyi bányászok sztrájkjáról, a sajtó teljes alárendelését bizonyítja, mint a rendszer eszköze, és a hírek terjesztésének teljes tiltását mutatja, melyet a világháborút követő időszakban a hatalom arra használt fel, hogy a lakosság számára meggátolja az esetlegesen káros információk terjesztését.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

A források alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezétek meg azt az 1977-es Zsil-völgyi eseményt, amelyre a **B** szöveg utalt. **2 pont**
2. Említsetek meg az **A** forrás alapján egy információt a termelőszövetkezetekre vonatkozóan. **2 pont**
3. Nevezetek meg az **A**, illetve a **B** forrás alapján egy-egy Romániában működő megtorló intézményt! **6 pont**
4. Írjátok a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely szerint az államosítás kártérítés nélkül zajlott le. **3 pont**
5. Írjátok a vizsgalapra a **B** forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*). **7 pont**
6. Mutassatok be két Kelet-Európában alkalmazott totalitárius politikai gyakorlatot, az **A** és a **B** forrásokban említetteken kívül! **6 pont**
7. Említsetek meg a kelet-európai demokratikus rendszerek egy hasonlóságát, a XX. század végéből. **4 pont**

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

„A párizsi békeszerződés (1856) előírta a két fejedelemség lakosságának konzultálását [...] a megszervezésük érdekében. Az 1857-ben választott ad-hoc Divánok kérték Moldva és Havasalföld egyesítését egy államban Románia név alatt, amelyet egy európai uralkodócsaládból származó herceg vezetett és autonómiában, illetve semlegességben részesül. [...]

Törökország, Ausztria és Anglia ellenezte a román állam megalakulását: Isztambul és London, a Török birodalom egységének megtartásában voltak érdekeltek, az egyesülésre úgy tekintettek, mint a havasalföldiek és moldvaiak első lépése a függetlenség fele, Bécs pedig félt az Osztrák birodalomban élő románok reakciójától. A Párizsi Konferencia (1858) úgy határozott, hogy a Fejedelemségek külön politikai egységek maradjanak, mindegyik saját uralkodóval és gyűléssel, de nevezzék Moldva és Havasalföld Egyesült Fejedelemségekné [...].

Az európai nagyhatalmak ellenállására, a Fejedelemségekben élő románok leleményes politikai lépéssel válaszoltak. Mivel a Párizsi Egyezmény nem tiltotta meg egyértelműen, hogy ugyanazt a személyt válasszák meg uralkodónak mindkét fejedelemségben, az egységet pártolók Alexandru Ioan Cuza ezredest választották meg Moldva (1859. január 5.), majd Havasalföld (1859. január 24.) uralkodójának.”

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

A forrásból kiindulva, válaszoljatok a következő követelményekre:

1. Nevezzétek meg a forrásban említett moldvai és havasalföldi uralkodót. **2 pont**
2. Nevezzétek meg a századot, amelyre a forrás utal. **2 pont**
3. Említsétek meg a forrásban említett 1856-os nemzetközi dokumentumot és ennek egy előírását. **6 pont**
4. Említsetek meg a forrás alapján két információt az ad-hoc Divánok által kifejezésre juttatott román kérésekre vonatkozóan. **6 pont**
5. Fogalmazzatok meg a forrás alapján egy szempontot a nagyhatalmak magatartására vonatkozóan a megalakuló román állammal szemben, alátámasztva a forrásból vett két információval. **10 pont**
6. Érveljétek egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, amely szerint egy 1848-as politikai tervezet hozzájárult a modern román állam megalakulásához. (Pontozzák a megfelelő történelmi tény bemutatását, valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használatát.) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjatok egy hozzávetőleg két oldal terjedelmű esszét a románok rómaiságáról a történészek szerint témában, figyelembe véve a következőket:

- említsetek meg két jellemvonását azoknak az írásoknak, amelyek a románok rómaiságát támasztják alá a XVII-XVIII. századból;
- nevezetek meg egy XIX. századi történészt és ennek két nézetét, amelyekkel alátámasztja a románok rómaiságát;
- mutassatok be egy nézőpontot a románok rómaiságáról a történészek szerint témában, a XX. század első négy évtizedéből;
- fogalmazzatok meg egy véleményt a románok rómaiságának tárgyalását illetően a totalitarizmus időszakából és támasszátok ezt alá egy történelmi érveléssel.

Figyelem! Pontozódik a **megfelelő történelmi nyelvezet** használata, az esszé **felépítése**, az **ok-okozati összefüggések** kiemelése, a **történelmi érv** kidolgozása (megfelelő történelmi tény **bemutatása**, valamint a **következtetéseket kifejező szavak** használata), a történelmi események **megfelelő időrendi/logikai sorrendjének**, valamint a **terjedelmi követelményeknek** a betartása.